

Stiekem of wordt het gestimuleerd?

Over de taalachtergronden van meertalige leerlingen op de basisschool

Paper-presentatie congres "Talige Diversiteit in het Onderwijs"
29-01-2021

Frederike Groothoff, Phd

frederike.groothoff@gmail.com

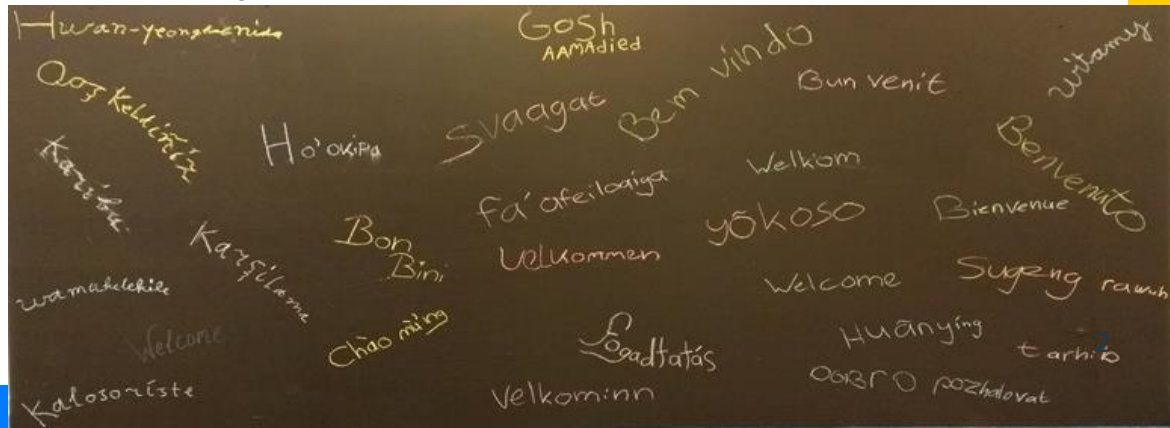

Universiteit Utrecht

Inleiding

- Phd-onderzoek naar Nederlandse taalontwikkeling nieuwkomers in kleuterleeftijd
- Meer en meer aandacht voor thuistalen
- Interview na 2,5 jaar
 - Talen in het gezin & met vriendjes
 - Vaardigheden
 - Thuistaalschool
 - Thuistaal op school

Participanten

42 kinderen = 50%-50% j/m

Leeftijd = 6;2-8;8 jaar oud (gem. 7;4 jaar)

Blootstelling aan het Nederlands = gemiddeld 2,5 jaar.

STUDIO
GM2

De talen die ze thuis spreken

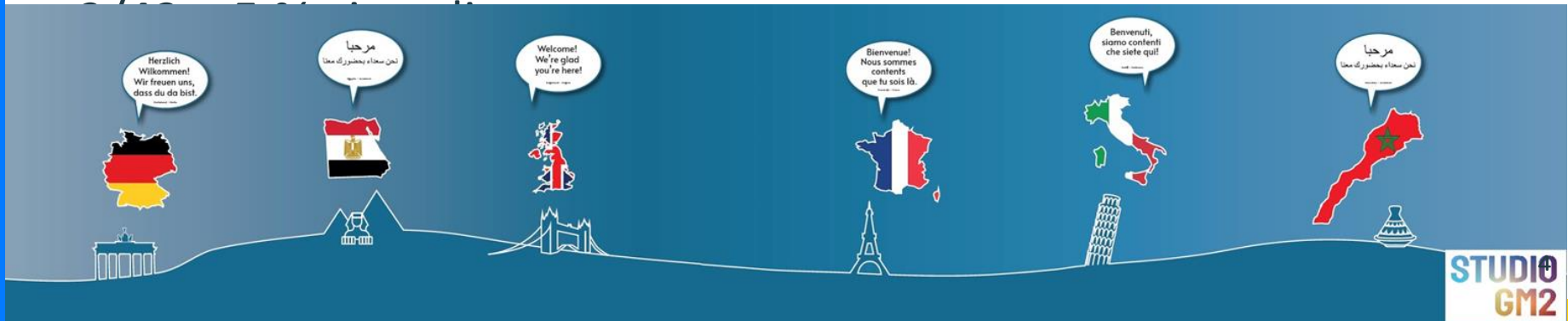
15/42 = 36% eentalig

-> 64% meertalig

22/42 = 40% tweetalig

3/42 = 7% drietalig

85% meertaligen ook Nederlands
5% alleen Nederlands tegen vader

De talen die ze thuis spreken met broer/zus

29/42 hebben broers en/of zussen

17/29 = 59% eentalig

17% alleen Nederlands

11/29 = 38% tweetalig

1/29 = 3% drietalig

Praten jullie als broers Nederlands of Arabisch met elkaar op school?

A: “Nederlands, omdat niemand mag Arabisch van ons horen”

F: “Waarom mag dat niet?”

A: “Omdat wij het niet willen”

F: “Waarom willen jullie dat niet?”

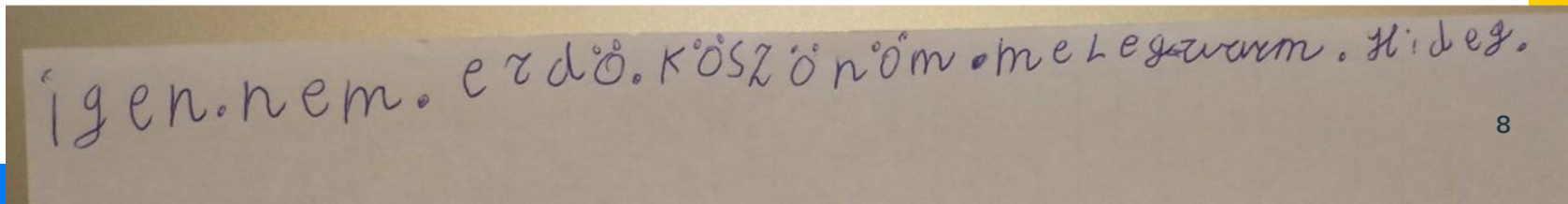
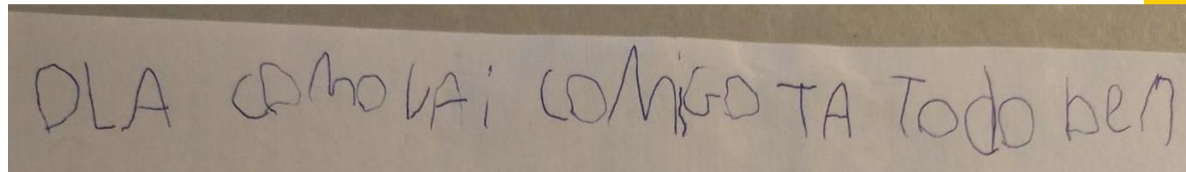
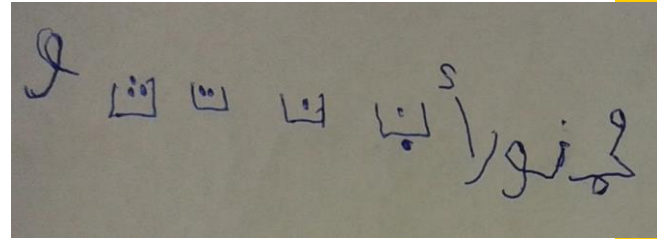
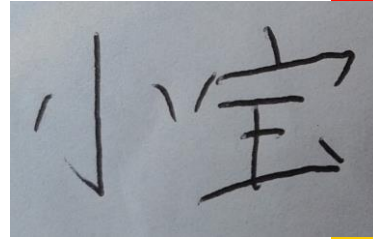
A: “omdat zeggen hen ‘Jullie horen in een andere land niet in Nederland’.”

Bijzonderheden talen thuis

- 'Met papa thuis altijd Duits, maar soms Nederlands buiten.'
- 'Spaans met moeder, Hollands met vader. Vroeger wel Arabisch nu niet meer. Ouders onderling Nederlands.'
- 'Mijn papa kan nog Pools niet, dus ik moet hem leren.'
- 'In Nederland Pools praten is niet eerlijk.'
- 'We krijgen een hond en die praat denk ik Engels.'
- Moeder moet helpen om met broer te praten
- De naam van de taal?
- Je mag je taal niet verklappen...

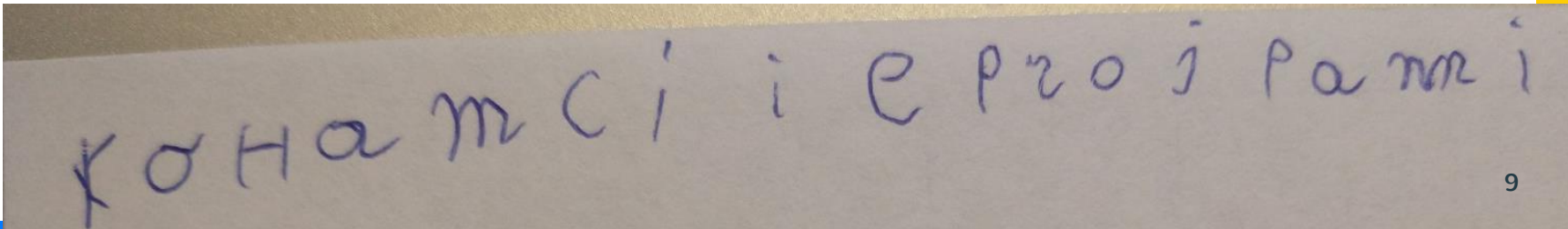
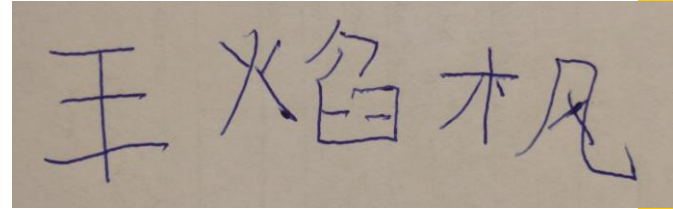
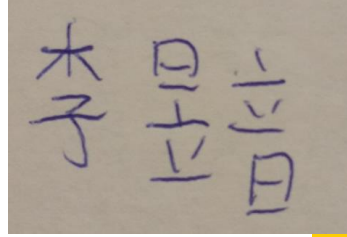
Vaardigheden LEZEN

- Ongeveer de helft kan lezen in de thuistaal
- Is aangeleerd door de ouders
- Beter in het Nederlands

Vaardigheden SCHRIJVEN

- ⅓ wel, ⅓ nee, ⅓ een beetje
- Geleerd van ouders

Vaardigheden TELLEN TOT 10

- De meesten wel
- 1 leerling kon het wel maar durfde niet...
- 1 leerling kon het wel maar mocht het niet...

Je taal niet verklappen

“Omdat iedereen een eigen taal praat en dat vinden wij niet zo heel erg. Dat als je iemand de taal verklapt vindt de ander niet leuk, dat vindt mijn moeder niet leuk als ik tegen iemand anders een taal verklap. [...] Omdat wij praten alleen onze taal en dat is zo gewoon erg is voor mijn moeder.”

Thuis praten ze alleen Wit-Russisch. Tijdens het wandelen ook wel Wit-Russisch want zijn zusje moet mee.

"Mag je in de winkel dan wel Wit-Russisch praten?" "Ja, maar dat hoort toch niemand."

"Als ik het verklap dan moet ik het zeggen"

Thuistaalschool

- 29/38 gaat niet naar een thuistaal school
- 7/9 in het weekend
- 3 naar Chinese school -- andere ervaringen
- 1 IIn op Poolse school bij de kerk
- 2 IIn bij Arabische school bij de moskee

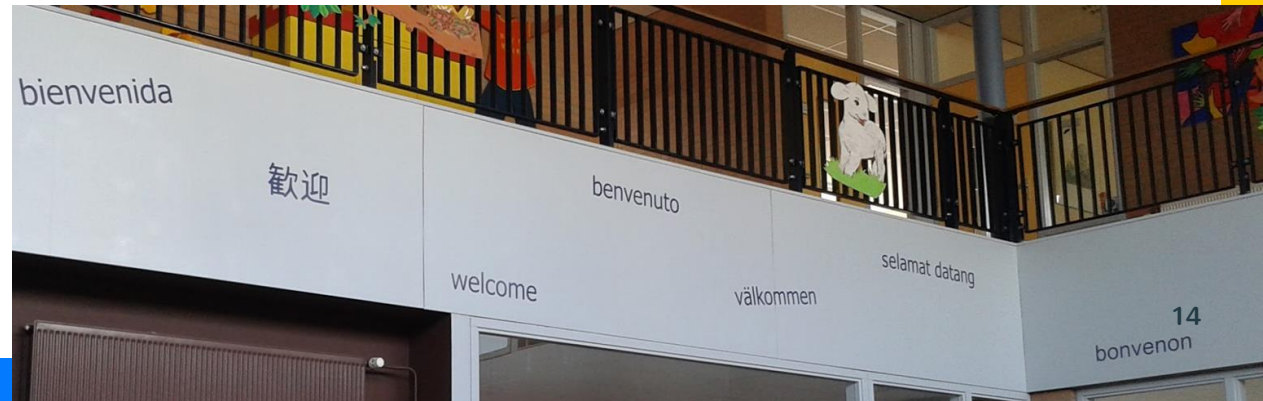
Spreken ze de thuistaal op school?

- De meesten wel soms
- Meestal buiten op het schoolplein
- Velen geven aan dat het niet mag: “ik wil geen straf”
- “Mag niet omdat anderen het niet weten”
- “Maar niet als er een vriend bij is die geen Pools kan”
- Bijna nooit op initiatief van leerkracht

Wat wordt er op school gedaan aan tt?

- Soms vragen andere kinderen iets als ze het niet snappen
- Soms willen kinderen weten hoe je dat zegt
- Liedjes bij verjaardag
- Goedemorgen

Stiekem praten in de thuistaal

F: "En praat jij met je vriend in de klas ook Pools?"

B: (met een beetje een ondeugende lach) "Euhm, soms"

F: "En waarom ga je nu lachen?"

B: (haalt z'n schouders op) "want ik doe het stiekem [...] want het mag van de juf niet"

F: "En waarom mag het van de juf niet denk je?"

B: "Want het is een Nederlandse school"

Meertalige voorbeelden

Samenvattend

- De meeste leerlingen spreken nog hun thuistaal
- Al wel kennis verloren
- Thuistaal wordt niet systematisch onderwezen
- Op school thuistaal niet functioneel ingezet
- Leerlingen niet erg uitgesproken over hun thuistaal
- Regionale klankkleur is na 2,5 jaar zeker ook al duidelijk!

Zijn er nog vragen?

Dr. Frederike Groothoff, frederike.groothoff@gmail.com

Universiteit Utrecht